בס"ד ג' שבט תש"פ

"ישיבישע בלאט"

"שאלות" ו"מראי מקומות" על ה"דף – היומי"

ברכות כו.

ס"ת צריך לעשות לו מחיצה וכו', וקשה הא לעיל אמר עד שיוציאם או יניחם כלי בתוך כלי? עי' רשב"א ורבינו יונה, ועי' כס"מ על הרמב"ם סת"ם פ"י ה"ז, נודב"י מהדו"ת יו"ד קעד', ובאור הגר"א יו"ד רפב' סקכ"ב.

תוד"ה ספר, כתבו מה דינם של שאר ספרים, וע"ע בראב"ש סי' נה', וב"י סי' רמ', ועי' יו"ד רעא' סוס"ק ח' בטז' לגבי ספרים הנדפסים מה דינם.

מחיצת עשרה, ויש לדון מה הדין במחיצה שיש בה נקבים וחלונות או שהספרים מעל גובה המחיצה? עי' מג"א רמ' טו', ואליה רבה סקי"ד', ועי' נהר שלום סק"ה שלשיטתו שהאיסור אינו ראיה אלא בזיון שרי.

לגבי וילון שנע ברוח האם מהני בתור מחיצה לספרים? עי' עולת תמיד שם סק"ג, והג' רעק"א סי"א.

ל"ש אלא לאחריו וכו', והאם צדדיו הוא כלאחריו או שהוא דרגה פחותה מזה ולכתחילה יש להשאירו אחריו? עי' רמב"ם ק"ש ג' ח', ותפילה ד' ט', ובישוב הסתירה עי' אליה רבה פא' סק"ה, ערוה"ש וצל"ח.

עומד אדם כנגד בית הכסא ומתפלל, ופרש"י בריחוק ד"א וקשה מנין לו זאת? עי' מג"א פג' סק"ג, ועי' צל"ח, ומה הדין בביה"כ שיש לו מחיצות? עי' ב"י וב"ח סוף פג', ומג"א וט"ז שם סק"א, וערוה"ש ס"ו.

הזמינו לבית הכסא וכו', ויל"ע מה הדין בתוכו האם גם הוי בספק? עי' תר"י ורא"ש

זב שראה קרי וכו', ויש לדון מה בכלל הנידון פה לפי המבואר במנחות כד. שאין טומאה קלה חלה על החמורה לפי ששבע לה טומאה? עי' שו"ת תורה לשמה דבטומאה היוצאת מגופו לא אמרינן לה, ועי' שערי יושר ב' כא', דכשהטומאה הקלה מוסיפה כן חלה, והכא עצם זה שעזרא תיקן טבילה לקרי הוי הוספה.

ת"ש המשמשת וכו', וקשה וכי המקשן לא ידע לסיפא? עי' ריטב"א וצל"ח.

תפילת השחר, ויל"ע למה לגבי תפילה פתח בשל שחר קודם ולא כמו בק"ש שפתח בשל ערבית? עי' פנ"י וצל"ח.

לגבי זמן התחלת תפילת שחרית ממתי הוא? עי' רא"ש סימן א' שהוא מעלוה"ש כשהאיר פני המזרח וכדין התמיד, ועי' ב"י וב"ח ריש פט' מה שהביאו מדברי רבינו ירוחם, ועי"ש מג"א סק"ג ובאה"ל ד"ה ואם אם האיר המזרח מעכב.

עד ארבע שעות, והאם כוונתו לשעות זמניות או שוות? עי' פיה"מ לרמב"ם, ושיטת ה'לחם שמים' דהכוונה לשוות, עי' אג"מ או"ח ב' כ' בבאור שיטתו וע"ע מג"א רלג' סק"ד.

לענין תפילה לאחר ד' שעות שנפסק להלכה שנותנין לו שכר רק לא כתפילה בזמנה, האם הוי חובה להתפלל? עי' פמ"ג משב"ז ריש פט', וטעם הדבר שיכול להתפלל? עי"ש ב"י, ומרכה"מ תפילה ג' א', ובסידור הרס"ג כתב שלא יתפלל אלא ימתין למנחה ויתפלל שתיים, ואי צריך לגמור כל התפילה תוך זמנה: עי' מג"א פט' ד' וערוה"ש קי' ה'.

תפילת המנחה, ולמה נקרא שמה מנחה הא גם בתמיד של שחר היה מנחות? עי' תוס' פסחים קז., ועי' כאן פיה"מ לרמב"ם ותוי"ט, וע"ע אמרי נעם להגר"א דזה משום שיש מצוה לאחרה לזמן הקרבת מנחת התמיד.

עד הערב, למה הכוונה צאת הכוכבים או השקיעה? עי' שו"ת מהרי"ק קעג' (צאה"כ) ותר"י (שקיעה), והשאלה עד מתי קרב התמיד, עי' בזה עוד ראש יוסף ופנ"י, שעגת אריה שו"ת סי' יז', ועי' לשון רש"י, רמב"ם תפילה ג' ד', טוש"ע ורמ"א רלג' א', ועי' שו"ת מן השמים סי' נד'

אין לה קבע, מהו לשון זה והאם נלמד מכאן את הדין שזמנה כל הלילה? עי' רש"י ושנות אליהו

אקמטרא בכלי בתוך כלי דמי. אמר רבי הרשע בן לוי ס"ת צריך לעשות לו מחיצה עשרה מר זוטרא אילקע לבי רב אשי חזייה לדוכתיה דמר בר רב אשי דמנח ביה ספר תורה ועביר ליה מחיצה עשרה אמר ליה כמאן כרבי הרשע בן לוי ליה ביתא אחרינא מר הא אית ליה ביתא אחרינא אמר ליה *לאו אדעתאי: כמה ירחיק מזחן וכן הצואה ארבע אמות: אמר רבא אמר רב סחורה אמר רב הונא *לא שנו אלא לאחוריו אבל לפניו מרחיק מלא עיניו וכן להפלה איני והא אמר רפרם בר פפא אמר רב חסדא עומד אדם כנגד בית הכסא ומתפלל הבא בכאי עסקינן בבית הכסא שאין בו צואה איני והאמר *רב יוסף בר חנינא *בית הכסא שאמרו אע"פ שאין בו צואה ובית המרחץ שאמרו אע"פ שאין בו אדם אלא הבא בכאי עסקינן בחדתי *והא מיבעי ליה לרבינא *הזמינו לבית הבסא מהו *יש זימון או אין זימון כי קא מיבעי ליה לרבינא למיקם עליה לצלויי בגויה אבל כנגדו לא אמר רבא *רבי ברי כאמאי דפרסאי אע"ג דאית בהו צואה כסתומין דמו: מתני' *זב שראה קרי ונדה שפלטה שכבת זרע והמשכשת שראתה נדה [ו'] צריכין טבילה ורבי יהודה (ו') פוטר: גמ' איבעיא להו בעל קרי שראה זיבה לר' יהודה מהו כי פטר רבי יהודה התם בזב שראה קרי דמעיקרא לאו בר טבילה הוא אבל בעל קרי שראה זיבה דמעיקרא בר טבילה הוא מחייב או דילמא לא שנא תא שמע המשכשת וראתה נדה צריכה טבילה ורבי יהודה פוטר והא משמשת וראתה נדה כבעל קרי שראה זיבה דמיא וקא פטר רבי יהודה ש"מ תני רבי חייא בהדיא בעל קרי שראה זיבה צריך טבילה ורבי יהודה פוטר:

הדרן עלך מי שמתו

תפלת השחר עד הצות ר' יהודה אומר *עד ד' שעות תפלת *דמנחה עד הערב רבי יהודה אומר עד פלג המנחה תפלת הערב אין לה קבע *ושל מוספים כל היום *(ר' יהודה אומר עד ז' שעות): גמ' ורמינהו מצותה *עם הנץ החמה כדי שיסמוך גאולה לתפלה ונמצא מתפלל ביום כי הניא הדיא להתיקון *דא"ר יוחנן ותיקן הזז גומרים אותה עם הנץ החמה וכ"ע עד חצות ותו לא והאמר רב מרי בריה דרב הונא בריה דר' ירמיה בר אבא אמר רבי יוחנן *מעה ולא התפלל ערבית מתפלל בשחרית שתים *שחרית מתפלל במנחה שתים כולי יומא מצלי ואזיל עד חצות יהבי ליה שכר תפלה בזמנה מכאן ואילך *שכר תפלה יהבי ליה שכר תפלה בזמנה לא יהבי ליה איבעיא להו מעה והתפלל מנחה מהו שיתפלל ערבית ב' ות"ל מעה ולא התפלל ערבית מתפלל שחרית ב' משום דהוי יומא הוא הכרחיב *ויהי ערב ויהי בקר יום אחד אבל הכא תפלה במקום קרבן היא וכיון דעבר יומו בטל קרבנו או דילמא כיון דצלותא רחמי היא כל אימת דבעי מצלי ואזיל ת"ש דאמר רב הונא בר יהודה א"ר יצחק א"ר יוחנן *מעה ולא התפלל מנחה מתפלל ערבית ב' ואין בזה משום דעבר יומו בטל קרבנו מיתיבי *מעות *לא יוכל לתקון והסרון לא יוכל להכנות *מעות לא יוכל לתקון זה שבטל ק"ש של ערבית וק"ש של שחרית או תפלה של ערבית או תפלה של שחרית והסרון לא יוכל להכנות זה שנמנו חבריו לדבר מצוה ולא נמנה עמהם א"ר יצחק א"ר יוחנן הבא בכאי עסקינן *שבטל במזיד אמר רב אשי דיקא נמי דקתני בטל ולא קתני טעה ש"מ:

חנו

ספר תורה עומה לו מחיצה. והיקש ספר תורה וגם בחומשים יש להחמיר כמו בספר תורה לגבי בתר ספרים דין בכסאי בגלגלא: הדרן עלך מי שמתו

תפלת השחר עד חצות ר' יהודה אומר *עד ד' שעות תפלת *דמנחה עד הערב. אין לתפלת המנחה כל היום כמו גבי תפלת המוספין וי"ל דאמן מוספין יכול להתפלל כל היום תפילו שתמכרים שהרי קרבנות יכול להקריב מיד ותמיד כל היום ל"ל גם תפלת מוספין יכול להתפלל מיד מן הנקר מה שאין כן במנחה (כ) תלת מתפלל עמוד ומתפלל וכבר כמי בפ"ק דע"ג (ר' ה:) לא לילי לחיים לגלותא דמוספין בתלת שני קרמיתא ברגים שתא בחיוב כו' לגמרא בסתר יעוים הסנה יכול להתפלל ולכבי מקריבים תפלת המנחה לתפלת המוספין מקום שהיא תדירה בכל יום לצאת מתפלת מוספין קודמת: **טעה** ולא התפלל ערבית מתפלל בשחרית שתים. ואין והתמיר לא לקמן (ל"ל מ:) תפלת ערבית רשות ומקיל לא כוחיה בלילה ועוד קשה דלמה לקמן (ל"ל לו:) טעה ולא התפלל ערבית בלילה תון מחזיריה לתוכו משום דאין מקדשין אם החדש בלילה ולמה ליה דאי מעמת היקוש ליה דתפלת ערבית רשות ויל"ל הא דאמרינן דתפלת ערבית רשות הייט גבי מעה אחרית ומיהא עובדא דאי דאמרינן דמדמה תפלת ערבית מפקיה אכל לתקנה אין לו בטעלה *ומיהו אם איתי פר המעמה גרלה דמבר אמנו בטל קרבנו מיון שקדה כל כך ולאחר כ' תפלות לא מצינו שתיקנו חכמים לאחר ולהתפלל אם שכח ואפילו תפלה אחת אם בטל במזיד לא יוכל לתקן וכמאוך קרי ליה משום לא יוכל לתקון:

איבעיא להו טעה ולא התפלל תפלת מנחה מהו. לא כמי אם טעה ולא התפלל תפלת מוסף דהא תלוי מתפלל כמה בנים להיתיך יקרא אם הקרבנות וכבר עבר זמן מוסף וגם לא תיקנו שבע כרלות אל מוסף אלא משום ובאלמה פרים שבמיהו וכזה ודאי עבר זמנו בטל קרבנו אבל מאחר תפלות דרחמי ניהו ולאי מיתפלל אדם כל היום כולו ולון עלון עבר זמנו בתפלה אחרת: טעה

מעה

מעה

מ

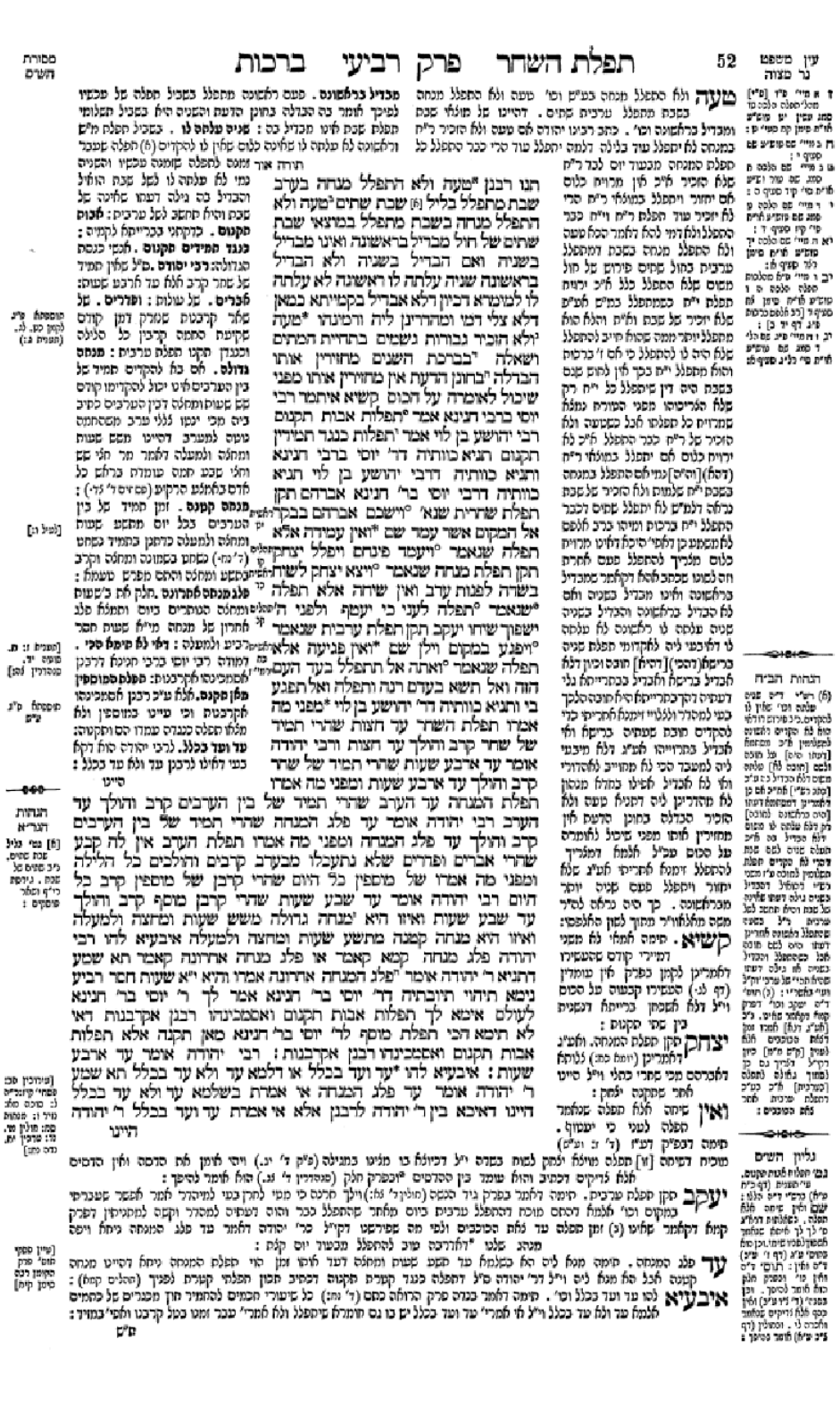

תוד"ה תפילת, הוכיחו דמוסף זמנה מהבוקר אחר שחרית, וכ"כ הרא"ש ומה שצריך הוכחה לכך עי' פנ"י ועי' רשב"א מהדין בדיעבד אי נקדימו לשחרית דיצא, ומה שתירצו למה נקטהתנא מנחה קודם, ע"ע בצל"ח.

ר"י אומר עד ז' שעות, אי גרסינן ליה? עי' כז. תוד"ה ת"ש, ועי' תויו"ט במשניות.

וכו"ע עד חצות ותו לא, ומה הקושיא ולמה מקשה רק אחר התי' על הקושיא מנץ החמה? עי' צל"ח, ועי' מהרש"ל, ובב"ח ריש פט' ועי"ש בפרישה סק"ב.

טעה ולא התפלל וכו', ולענין השלמה לאחר ב' תפילות: עי' תוד"ה טעה שאין יכול, ועי' רשב"א דפליג, ועי' פנ"י ופמ"ג קח' משב"ז ה' הטעם בזה, ועי"ש בשו"ע סעי' ה' שהביא דעת התר"י (הרשב"א) ושיתפלל בתורת נדבה, ועי' רשב"א דבעי השלמה בזמן שעסוק בתפילה, עי"ש ב"י ונו"כ בשו"ע בבאור כוונתו.

טעה ולא התפלל מנחה מתפלל ערבית שתים, ואף שהיא שייכת ליום אחר, וא"כ הוול"ל רק מימרא זו ונלמד בק"ו לשכח ערבית או שחרית? עי' פנ"י, צל"ח וחידושי הרש"ש טויבש (בסוף הגמרא)

מתפלל ערבית שתיים, ולכאורה אז התפילת תשלומין היא חובה והתפילה המקורית הא רשות? עי' רש"ש, וצל"ח, ובשו"ת האלף לך שלמה או"ח נג' כתב דכה"ג תפילת ערבית חובה, ועי' שו"ת הריב"ש קמ' אי יאמר אשרי לפני התשלומין, ועי' דרכ"מ קח' סק"ב, ב"ח א' ומג"א ה'.

שבטל במזיד, וברשב"א הביא מרב האי גאון דמ"מ יכול להתפלל תשלומין ויקבל שכר על 'בקשת רחמים', ומנין מקורו? עי' פנ"י ואמרי נעם להגר"א, ועי' ב"י קח' ז' ח' כמה פרטי דינים בזה.

האם לקר"ש יש תשלומין, וכמו שנראה כאן מהברייתא שמשווה קר"ש לתפילה? עי' מאירי וכל בו שזהו מחלוקת בראשונים ובענין ההוכחה מכאן עי' פנ"י.

ברכות כו:

מתפלל בליל שבת שתים, ואם התפלל את השניה של חול? עי' ט"ז ומג"א קח' ועי' פר"ח סק"ט שיצא.

ואי יצא בשמיעת מגן אבות מהש"ץ? עי' שו"ת מהרי"ל קלה', ופרמ"ג משב"ז סקו' סק"א ספק ה'

תוד"ה טעה, במה שדנו אי משלים כשהתפלל רק לא הזכיר של שבת או ר"ח, עי' רשב"א דיש חולקים וס"ל דמשלים, ועי' הר צבי או"ח ח"א נד' באור מחלוקתם האם תפילה ללא הזכרה הוי תפילה עם חסרון או כמי שלא התפלל, ובהוכחת התוס' מדברי הרי"ף: עי' מהרש"א צל"ח מלא הרועים מה שדנו בראייתם.

עוד נידונים דומים להנ"ל: עי' חי' הגר"ח סי' א' לענין מי שלא הזכיר טל ומטר במנחה ער"ש, ועי' הר צבי הנ"ל

שניה עלתה לא ראשונה לא עלתה לו, עי' פרש"י ומה שהוצרך לב' טעמים למה צריך להתפלל השלמה? עי' מהרש"א והגהות הב"ח

למימרא דכיון וכו', וקשה והלא ברייתא דהכא לא אמרה שמחזירין על אתה חוננתנו, אלא רק דהוי גילוי דעת במה שלא הזכיר? עי' שיטמ"ק ועי' חי' רעק"א, ועי' ראשונים דלכן נפסקה כברייתא אף שנשארה הגמרא בקושיא, וע"ע פנ"י בתוד"ה טעה.

כמה דברים בדין זה שתפילת החובה צ"ל ראשונה: עי' טור קח' אי מחשבה פוסלת בזה ועי' ט"ז ומג"א, הטעם לדין זה שצ"ל החובה ראשונה, עי' מעדני יו"ט ברא"ש וב"ח פט' ב', ועי' צל"ח שדן מה קורהאין לו זמן לשתי תפילות.

אם הבדיל בשניהם מה דינו? עי' רי"ף דיצא, ועי' רא"ש מה שהוכיח בדבריו, ועי' ב"י קח' מה שהוכיח מדבריו לענין הזכרה שאין צריכה דלא הוי הפסק, ועי"ש ט"ז סקי"ב, ועי' ברכ"י קח' סק"ח במי שלא הבדיל בשניהם וטעם לפני הבדלה דצריך לחזור מה דינו,

תוד"ה קשיא, באור דבריהם עי' במהרש"א, ועי' חי' לחם סתרים נדפס בסוף החידושים על ע"ז.

תפילות אבות תקנום, או כנגד תמידין סדרום, הבאור בזה: עי' מהרש"א חי' אגדות דב"ד סדרום על פי

מנהג האבות, ועי' רמב"ם ספה"מ מצוה י' דתפילה עיקרה מן התורה אלא תקנו ב-ג' זמנים הללו כנגד הקרבנות.

ואי במחלוקת זאת תלוי הנידון אי תפילת ערבית רשות או חובה? עי' פנ"י, עיון יעקב, ובן יהוידע.

תוד"ה יצחק, עוד תירוצים על קושייתם: עי' מהרש"א בחידושי אגדות ופנ"י

תוד"ה ואין, ביאורו: עי' תורא"ש, וע"ע תוס' ע"ז ז: פנ"י ורא"ם עה"ת בראשית כד' סג'.

תוד"ה יעקב, עי' ראש יוסף ופנ"י מה שדנו בדבריהם.

לע"נ הג"ר חיים בן-ציון בה"ג רבי משה זצ"ל נלב"ע טו' כסלו תשעח'

לתגובות הערות והארות ולקבלת הדף בדוא"ל מידי יום ניתן לפנות ל-

7652935@gmail.com או בין הסדרים למספר - 0527652935